

Lai karavīri labāk garlaikojas

Latvijas valsts svētku pasākumi novembrī nav iedomājami bez armijas piedalīšanās. Vai tā būtu goda sardze pie Brīvības pieminekļa Rīgā, zemessargu pulki visā Latvijā, jaunieši no Jaunsardzes vienībām vai mūsu karavīri starptautiskajās miera misijās, ieraugot šos ļaudis uniformās, allaž izjūtam cieņu un lepnumu par to, ka, pateicoties viņiem, varam justies droši un aizsargāti. Tāpēc, Latvijas simtgadē ieejot, vienīgais, ko gribas mums visiem novēlēt, lai šis lepnums nepazūd, savukārt karavīriem – lai kļūst mazliet garlaicīgi, secinot, ka pasaule apkārt ir kļuvusi tik droša, ka nav vairs īsti, ko darīt.

Skaidrs, ka tā ir utopija, tomēr visi kopā virzīties uz šo mērķi taču varam, vai ne?

Redaktore Anda Pūce

Kurzemes Vārds *Auseklis* *Talsu Vēstis* STARS *Kurzemnieks* *Zemgale* Saldus Zeme *Druva* *Liesma*

Būt gatavam dot savu pienesumu

Egona Ziverta foto

“Mēs spējam sevi aizsargāt,” apgalvo Latvijas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. Un ar vārdu “mēs” domāti ne tikai Nacionālie bruņotie spēki, bet ikviens sabiedrības loceklis līdzdalība un izpratne par rīcību iespējamās krīzes situācijās. Sargāt savu ģimeni, mājas un valsti nozīmē daudz vairāk nekā būt gatavam ņemt rokās šauteni un iet karot.

“Laiks ir bijis dažāds, tāpat arī iespējas, krīze, kas sākās 2008. gadā, bija atstājusi milzīgu ietekmi uz Bruņotajiem spēkiem un Zemessardzi kopumā. Notikumi 2014. gadā lika rosīties un mainīties NATO. Tā kā esam aliansē, arī mēs esam uzņēmusi strauju attīstības tempu. Nav viegli, bet ejam drošiem soļiem uz priekšu,” pašreizējo situāciju aizsardzības jomā raksturo ministrs. Viņš priecājas, ka cilvēkiem ir atgriezies degsme acīs. Lai arī pārmaiņas prasa milzīgu piepūli, jo vienlaikus notiek daudzas aktivitātes, kurās ir iesaistīti vieni un tie paši cilvēki, – gan

mācības, gan infrastruktūras izbūve, gan sadarbība ar sabiedrotajiem.

Viņaprāt, tiek darīts ļoti daudz, lai pilnveidotu sabiedrības izpratni par valsts aizsardzības spēju stiprināšanu. Nākamgad sāksies pilotprojekts valsts aizsardzības mācības kā obligāta mācību priekšmeta ieviešanai skolās. “Labi sakrīt, ka notiek reforma izglītības sistēmā. Braucam, stāstām un skaidrojam. Domāju, ka izpratne pamazām veidojas. Ja esam ilgstoši dzīvojuši tādā miera laikā un par aizsardzības jomu mums nebija tik liela rūpe, tad tagad

UZZIŅAI

Nacionālais bruņotais spēks

dien 16 000 karavīru,
t. sk. 5000 ir profesionālā dienesta karavīri, 8000 – zemessargi,
3000 – rezerves karavīri.
NBS sastāvā ir 17 % sieviešu.

Latvijas armija 2017. gadā

Neutralizēto sprādzienbīstamo priekšmetu skaits – 7184.
Izglābto (atraso) cilvēku skaits – 75.
Starptautiskās operācijās 1. pusgadā piedalījušies 38 karavīri.

Aizsardzības nozares budžets

576 miljoni eiro, kas ir par 126, 8 miljoniem eiro vairāk nekā pērn.

Avots: Aizsardzības ministrija un NBS

paši redzam, kā viss pasaulē ir mainījies,” atzīst R. Bergmanis. Sabiedrības uzticēšanās Bruņotajiem spēkiem ir ļoti augsta. Aptauju rezultāti rāda, ka tā ir starp struktūrām, kam visvairāk uzticas sabiedrība.

Nākotnē Latvijā paredzēts ieviest arī visaptverošo aizsardzību. Somijā šāda sistēma pastāv jau ilgstoši un attiecas uz visu

valsti un ikvienu iedzīvotāju. Gan uz militāro, gan civilmilitāro jomu. Somi investē valsts un pašvaldību institūciju sadarbībā, iekļāvuši sistēmā arī privātuzņēmējus. “Tā veidojas izpratne par valsts aizsardzību un gatavību stāties pretī dažādiem izaicinājumiem. Somi pagājušajā gadā aizsāka akciju, lai katra mājsaimniecība būtu gatava izturēt

72 stundas krīzes situācijā, līdz pie tās nonāk palīdzība. Nesaku, ka tas pats šobrīd obligāti jāievieš pie mums, bet tā ir ļoti interesanta pieredze,” skaidro ministrs.

Uz jautājumu, vai latvietis šo vispirms neizpratīs kā aicinājumu izpirkt sāli, sērkokļus un ziepes, ministrs atbild: “Domāju, ka tas nav komiski, ja, piemēram, plūdu gadījumā jūs esat nogriezts no ārpusaules, ārā ir mīnus 25 grādi un jums nav sērkokļu. Vai esat gatavi sagaidīt, līdz jūs sasniedz palīdzība? Galvenais ir būt gatavam dot savu pienesumu. Cits var doties uz noliktavu un izsniegt karavīriem drēbes, cits var vārīt putru, cits – pieskatīt bērnus vai organizēt bēgļu plūsmu.”

Kad tieši Latvijā varētu ieviest visaptverošo aizsardzību, R. Bergmanis vēl nevar pateikt un nevar arī apgalvot, vai spēsim to sasniegt. Šāda sistēma šobrīd pasaulē ir tikai četrās valstīs – Singapūrā, Šveicē, Izraēlā un Somijā.

Ministrs uzskata, ka laikā, kad pasaulē ir daudz saspīlējumu, Latvijas drošībai starptautiski tiek pievērsta pietiekama uzmanība: “Šobrīd pie mums ir mūsu sabiedrotie. Tas ir vis-skaidrākais signāls par to, kāda ir NATO valstu izpratne par šīm lietām. Mūsu paplašināto spēku kaujas grupa ir visspilgtākais piemērs solidaritātei un vienotībai NATO. Šeit ir Kanāda, kas ir Ziemeļatlantijas valsts, tā ir vadošā valsts, bet mums ir arī dienvidu valstis Itālija un Spānija, ir Balkānu valstis, kur ne tik sen bija un joprojām ir sarežģīta situācija, ir Polija, kura pati ir viena no valstīm, kur ir izvietoti paplašinātie spēki. No nākamā gada mūsu kaujas grupā iesaistīsies arī Čehija un Slovākija. Mēs redzam pilnu spektru no dalībvalstīm visos reģionos, kurām ir savi pietiekami lieli izaicinājumi. Itālija ir vieta, caur kuriem Eiropā ienāk vislielākā migrācijas plūsma, tomēr viņi atsaucās, izprata situācijas nozīmīgumu un ir šeit.”

Linda Kilevica

Kaut kas ir jāpiecieš

Pretgaisa aizsardzības apmācību poligona attīstība Jūrmalcienā, Nīcas novadā, radījusi iedzīvotāju bažas, vai Liepājas apkaime gluži kā padomju laikos nenonāks militāristu pārziņā. Pirmās pretgaisa aizsardzības mācības "Baltic Zenith 2018" Jūrmalcienas militārās aviācijas poligonā plānotas 2018. gada jūnijā. Taču pārējā laikā šī teritorija ir pieejama ikvienam.

Armijai pretī nerunā

"Būs mums darbs, amati un pagoni," vaicāts par attieksmi pret poligona attīstību, joko bijušais zvejas kapteinis Jānis Jūrmalis no Jūrmalcienas "Jūrmaljiem". Bet, ja nopietni, tad visam esot divas puses. "Kā mēs izjutām to krievu pusi! Tas bija briesmīgi. Vēlreiz to negribētu. Uz jūru iziet nevarēja. Visus tīklus izcilāja, vēl pārbaudes jūrā. Bija kuģis nolikts, uz kuru caurām dienām šāva tā, ka visi logi drebēja. Tagad var brīvi būt jūrmalā, iziet zvejā, jūraszāles vākt." Tāpēc par Latvijas armijas darbību un NATO atbalstu sirmais vīrs saka, ka kaut kas ir arī jāpiecieš. Un viņš esot ar mieru pieciest: "Ja nebūtu mums palīdzība no turienes un sadraudzība, viņi sen te būtu iekšā. Tāpat kā Ukrainā. To es varu droši teikt. Kad es kādu laiku atpakaļ biju Krievijā, cilvēki kafējnīcā man teica – mēs vēl nāksim te. Tas viņiem tā sāp, ka Latvija izgāja ārā [no Padomju Savienības]. Vēl nesen man Liepājā viena, kas tā arī nav iemācījusi latviski runāt, teica, ka mīlot Staļinu, jo bez Staļina viņa nebūtu šeit. Bet amerikāņiem nevajag mūsu zemīti."

Jūrmalcieniece Mirdza Tiļuga labi atceras armijnieku saimnie-

"Kas nebaro savu armiju, baros svešu," vecumveco teicienu atceras Jūrmalcienas kapteinis Jānis Jūrmalis.

košanu padomju laikā: "Tāpat kā krievu laikos bija, tā tagad arī būs. Ko mēs tur varam domāt... Armijai pretī runāt – neko!" Jūrmalcienā atzīst, ka pietrūkst informācijas. "Iedzīvotāju sapulcē mums pateica, ka tā tas būs, un viss. Jautājums ir valsts kompetencē, un Nīcas pašvaldībai tur nekādas teikšanas nav," saka Jūrmalcienas sabiedriskā centra vadītāja Velga Priede. Iespējams, padomju laika smagās pieredzes dēļ vietējie nevēlas izteikties par armijas lietām. "Tā ir nolemts. Ko tad tur vairs izdarīs," atmet ar roku zivju kūpinātavas darbinieks.

Jūrmalcienas iedzīvotājas Mirdza Tiļuga un Velga Priede zina bagātas baraviku, melleņu un dzērveņu vietas, kas tagad sasniedzamas pa "Latvijas Valsts mežu" uzbūvētajiem ceļiem. Tos jūnijā pretgaisa aizsardzību mācību laikā izmantos arī Nacionālie bruņotie spēki. Bet pārējā laikā iedzīvotājiem nekādu ierobežojumu nebūs.

Andra Gertsona foto

Brīdinās iepriekš

Pretgaisa aizsardzības šaušana Jūrmalcienas poligonā notiks ne biežāk kā vienu mēnesi gadā, tas ir, jūnijā, informē Aizsardzības ministrijā (AM). Mācības ilgs līdz pusotrai nedēļai, bet tas būs atkarīgs arī no laika apstākļiem, kas pie jūras ir nepastāvīgi. Nacionālie bruņotie spēki (NBS) ne vēlāk kā vienu divus mēnešus pirms mācībām informēs Dabas aizsardzības pārvaldi, Liepājas, Nīcas un Rucavas pašvaldības. Vismaz 10 dienas iepriekš NBS pie plānotā poligona piebraucamajiem ceļiem

un tuvumā esošajām atpūtas vietām izvietos informatīvus standus. Pretgaisa aizsardzības mācību laikā plānotā poligona teritorija tiks norobežota, un NBS kontrolēs, lai tur neviens nesankcionēti neieklātu. Tīks norobežota zona gaisa telpā, poligonu slēgs civilo kuģu satiksmei, taču laikā, kad militārās mācības nenotiks, tas būs atvērts kuģošana.

Ekipējuma un personāla nogādāšanai uz mācību vietu izmantos esošos servitūta meža ceļus. AM sola, ka tehnika tos nebojās. Jūnijā meža ceļi vairs nav mitri un dubļaini pēc pavasara plūdiem. Pretgaisa aizsardzības ieročus nepārvadā ar kāpurķēžu smago tehniku, kam kāpu joslā iebraukt ir aizliegts. Transportlīdzekļus centīsies izmantot minimāli, jo netiks veikti taktiskie manevri. Pretgaisa aizsardzības vajadzībām izmanto autotransportu, kura svars nepārsniedz 3500 kg.

Mācību laikā tiks ievēroti drošības pasākumi, lai neradītu kaitējumu iedzīvotājiem un apkārtējai videi. NBS nodrošināšot ugunsdrošības pasākumus, kā arī visu izmantoto priekšmetu savākšanu un aizvešanu pēc mācību beigām. Mācības neesot saistītas ar iespējamu jūras grunts mehānisku bojāšanu, tāpat šaušanas pozīciju izvietojumam nav nepieciešama būvniecība, nevajag izcirst kokus vai veikt cita veida zemes transformāciju. Tiek solīts nenodarīt pāri dabai.

Maz apdzīvota teritorija

Kāpēc nepieciešams vēl viens poligons Liepājas tuvumā, ja tāds jau darbojas otrpus Liepājai, Šķēdē? AM skaidro, ka nepieciešams pielāgot un attīstīt militāro infrastruktūru, ņemot vērā mainīgo drošības vidi, profesionālā dienesta karavīru un zemessargu skaita plānoto palielināšanos, kā arī starptautisko militāro mācību skaita un apjoma pieaugumu Latvijā un ar to saistīto mācību vietu noslodzi. Poligons Jūrmalcienā

UZZIŅAI

- Mācību ilgums Jūrmalcienas poligonā – aptuveni pusotra nedēļa jūnijā.
- Pretgaisa aizsardzības ieroča sistēmas palaišanas vietā trokšņa līmenis nepārsniedz 164 decibelus. Skaņas ilgums – 75 milisekundes.
- Trokšnis nav dzirdams tālāk par 800 metriem no raķetes palaišanas vietas.
- No pretgaisa aizsardzības ieroča tiks veikti vidēji pieci šāviņi dienā.

Jaus stiprināt pretgaisa aizsardzības spējas, kas NBS attīstības plānā 2016. – 2028. gadam izvirzītas kā vienas no prioritātēm.

Līdz šim NBS pretgaisa aizsardzības mācības ir norisinājušās tikai Šķēdes militārās aviācijas poligonā. Taču līdz ar vēja parku attīstību, ierosinājumiem ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences laukuma noteikšanai Šķēdes apkārtnē, kā arī Liepājas ostas un piekrastes attīstības plāniem AM piedāvāja veidot alternatīvu militārās aviācijas poligonu. Jūrmalcienas atzīts par piemērotāko vietu, jo teritorija ir neapdzīvota vai maz apdzīvota, kas atbilst pretgaisa šaušanas drošības risku novērtējumam.

Uz jautājumu, vai pretgaisa aizsardzības spēju attīstīšana ir pamats domāt, ka būtu pieauguši Latvijas ārējās drošības riski, ministrijā tieši neatbild. Bet skaidro, ka pretgaisa aizsardzības spējas ir vienas no NBS identificētajām minimālajām valsts aizsardzības spējām, pēc kurām nepieciešamība ir bijusi jau kopš neatkarības atgūšanas. Spējas identificēt potenciālo apdraudējumu un to novērst vai iznīcināt ir ļoti svarīgas. Ir iegādātas gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības sistēmas. Taču ir jāveic arī personāla apmācība un regulāri treniņi, tādēļ vienlaikus ar sistēmu iegādi tiek attīstīts arī militārās aviācijas poligons.

Linda Kilevica

EKSPERTS

Esam pilnvērtīgi partneri

NATO 1. pastāvīgās jūras pretmīnu grupas (SNMCMG1) komandieris komandlejtants
GUIDO ĻAUDUPS

Latvijai ir jāveic savs ieguldījums kopējā aizsardzībā NATO ietvaros. Šī ir pirmā reize Latvijas Jūras spēku vēsturē, kad mēs esam pārņēmuši komandvadiību un komandējam NATO kuģu grupu. Darām to no šā gada jūnija līdz nākamā gada 15. janvārim. Tad nodosim komandvadiību Beļģijas Jūras spēkiem. Mūsu pakļautībā ir bijuši seši kuģi no sešām valstīm – Beļģijas, Igaunijas, Vācijas, Latvijas, Norvēģijas un Nīderlandes. Šiem kuģiem jābūt gataviem reaģēt, doties uz rajoniem, kur izveidotos konfliktsituācija un būtu jūras mīnu apdraudējums. Līdz šim operācijās karadarbības rajonos neesam piedalījušies. Esam veikuši miera laiku uzdevumus sadarbībā ar partneriem. Beidzamais veikums – kopā ar Francijas Jūras spēkiem īstenojam pretmīnu darbības operāciju Normandijas piekrastē, kur

Otrā pasaules kara laikā notika sabiedroto spēku izcelšanās.

Vēl pirms kāda laika likās, ka esam tikai izaugsmes procesā. Bet varu droši apgalvot, ka pašlaik Latvijas Jūras spēki ir tādā pašā līmenī kā citās NATO valstīs, kas nodarbojas ar šādām pretmīnu operācijām. Ņemot vērā, ka esam jaunpienācēji, mēs esam jau ļoti profesionāli līmenī, un gribētu teikt, ka vienā otrā ziņā pat viņiem priekšā. Protams, teh-

nikas ziņā mums kuģi un iekārtas nav tās jaunākās. Bet izglītības un profesionalitātes ziņā, kā ir sagatavoti virsnieki un kā viņi spēj operēt saskaņā ar NATO doktrīnām, mēs esam ļoti augstā līmenī. Latvijai ir dota iespēja to pierādīt, un mēs to ļoti veiksmīgi darām kā komandvadiība visai NATO kuģu grupai. Esam tādā līmenī, ka ar mums rēķinās un saprot, ka esam pilnvērtīgi partneri.

Mēs nevaram neko gūt, neko nesniegt pretī. Esam maza valsts. Mūsu partneri proporcionāli ļoti daudz iegulda, lai nodrošinātu mums drošību un palīdzību. Domāju, ka uz kopējā fona Latvijas līmenī izskatās, ka daudz finansējuma piešķir aizsardzībai. Taču uz visa lielā fona, kāds apdraudējums varētu būt, mēs varam būt lepni, ka ieguldām līdzekļus, lai parādītu, ka neesam tikai atkarīgi no partneriem, bet arī paši tiecamies pastāvēt par sevi un aizsargāt savu valsti nepieciešamības gadījumā. Tas arī dod partneriem impulsu, ka latvieši nav tie, kas gatavi iedzīvoties uz citu rēķina.

Vienotībā ir mūsu spēks

Auceniece Anda Bluķe jau aptuveni 14 gadu vecumā saprata, ka viņu interesē militārā joma. Diemžēl tolaik Auces novadā nebija Jaunsardzes kustības, tādēļ jaunietai neizdevās pārbaudīt, vai intereses sakrīt ar realitāti. Kad Andai palika 18 gadu, viņa iestājās Zemessardzē. Tagad jaunietai ir 19, un jau vairāk nekā pusgadu Anda kopā ar citiem kolēģiem nodrošina Dobelē bāzētā Zemessardzes 51. kājnieku bataljona teritorijas apsardzi.

Viņa bilst, ka visvairāk Zemessardzē gan iepriekš, gan tagad patīkot mācības.

“Ir aizraujoši apgūt ko jaunu, jo īpaši, ja nodarbības vada kolosāli cilvēki, instruktori, kuri prot motivēt pilnveidoties un papildināt savas zināšanas. Mācības ir visdažādākās, sākot ar teoriju un beidzot ar šaušanu, pārgājieniem pilnā ekipāžā, vairāku dienu nometnēm mežā un tamlīdzīgi.” Zemessardzē nav nozīmes, vai teiksim, pārgājienā dodas vīri vai sievietes – aprīkojums ir vienāds visiem, atlaides nevienam netiek dotas. Ekipāžā ir ierocis, uzkaibe un viss dzīvei lauka apstākļos nepieciešamais – guļammaiss, paklājiņš, rezerves formas tērps, silta veļa, higiēnas piederumi un tā

tālāk. Kopā tas viss sver vairākus desmitus kilogramu. Anda ar smaidu atceras, kā pirmo reizi devās pārgājienā. Kad uzlikusi mugursomu, kurā bija, kā vēlāk izrādījies, arī ļoti daudz nevajadzīgu lietu, pirmā doma bijusi – tā ir neiespējamā misija. Nekas, izdevās.

“Tagad arī mans darbs ir saistīts ar Zemessardzi – strādāju bataljona apsardzē. Darbs nav grūts, bet atbildīgs. Mans pienākums ir kontrolēt, kas konkrētajā brīdī atrodas bataljona teritorijā, ko šie cilvēki dara.”

Vaicāta, vai nākotnes plānos nav augstākās izglītības militārajā jomā ieguve, Anda bilst, ka ir apsvērusi iespēju studēt Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Tomēr, lai tajā studētu, viņasprāt,

vēl ir jāpapildina savas zināšanas. Dienests Zemessardzē varētu būt tas, kas sniegs atbildi, vai militārā sfēra tiešām ir tā, ar ko jaunieta vēlas saistīt savu nākotni.

“Es nekad neesmu nožēlojusi, ka iestājos Zemessardzē. Šeit ir fantastiski cilvēki, instruktori, interesants apmācību process. Jā, lielākoties bataljonā ir vīriešu kolektīvs. Man tas absolūti netraucē, kā nekā man ir vecāks brālis, un bērnība pagāja, laiku vadot kopā ar viņu un viņa draugiem. Svarīgi arī, ka tuvinieki manu izvēli – dienestu Zemessardzē – atbalsta.

Gribētu, lai vairāk jauniešu stātos Zemessardzē. Iespējams, daļa jau pēc mēneša sapratīs, ka militārā joma nav domāta viņiem, bet būs vismaz pamēģinājuši. Dienests, manuprāt, ir lieliska iespēja apgūt ko jaunu. Tu iemācies, kā apieties ar ieročiem, sakaru iekārtām, arī pārbaudi savu fizisko sagatavotību un spēju strādāt komandā, izturību, dodoties pārgājienos, iemācies dzīvot un nakšņot lauka apstākļos...

Mani vienaudži vai vienkārši cilvēki, ar kuriem iepazīstos, parasti ir nedaudz pārsteigti, kad uz-

“Esmu gatava iet un aizstāvēt savu valsti. Citādāk nemaz nevar būt,” saka Anda Bluķe.

Indras Cehanovičas foto

zina, kāds ir mans darbs, ka dienu Zemessardzē. Ko? Meitene militārā struktūrā? Patiesībā jau katrā no bataljona rotām ir vairākas sievietes, bet, protams, gribētos, lai šis skaits būtu vēl lielāks.

Šobrīd pasaulē valda saspringta politiskā situācija. Ja notiks jaunākais un sāksies reāla karadarbī-

ba, esmu gatava iet un aizstāvēt savu valsti. Citādāk nemaz nevar būt. To viennozīmīgi darīs arī visi tie cilvēki, ar kuriem esmu kopā Zemessardzē. Kā gan es varētu palikt malā? Vienotībā ir mūsu spēks.”

Indra Cehanoviča

Drošībā un aizvējā

“Sākums bija grūts, bet pie visa jau pierod,” atzīst valmierieša Vilņa Pavloviča kundze Gunta. “Tā ir dzīve zelta krātiņā – māja, darbs, veikals, māja –, kā tagad ir visiem aizbraucējiem,” to, kā sievietei klājies, viņam līdzī pa visu Eiropu ceļojot, savukārt skaidro Vilnis. Bet dēla Pauli izvēli stāties Nacionālajā aizsardzības akadēmijā atbalsta abi vecāki.

Zemessardzes virsseržants valmierietis Vilnis Pavlovičs ir viens no tiem Latvijas karavīriem, kuri pirmie tika sagatavoti un devās starptautiskajās miera uzturēšanas misijās – vispirms kopš deviņdesmito gadu vidus trīs reizes uz Bosniju, vēlāk arī uz Irāku, Afganistānu. Kā novērotājs viņš pabijis ASV, kā instruktors – Moldovā, Ukrainā.

Trīs gadi nostrādāti NATO štābā Nīderlandē, bet pavisam ārpus Latvijas pavadīti vismaz seši gadi. Par dienestu Nacionālajos bruņotajos spēkos Vilnis Pavlovičs apbalvots ar Latvijas un NATO misiju, kā arī Moldovas un Ukrainas deviņām medaļām un piecām krūšu nozīmēm, tostarp par centību, sekmējot Latvijas dalību NATO un Bronzas zvaigzni par kalpošanu Zemessardzē.

Šķiet, ka gluži nesen runājām, kā klājas mūsu karavīriem svešās zemēs, bet izrādās laiks paskrējis vēja spārnim – kopš šīs sarunas pagājuši jau 16 gadi, trīsgadīgais Paulis, kas tobrīd visdrošāk jutās aiz tēta platajiem pleciem, izstiepies garāks par savu radītāju un pēc Valmieras Valsts ģimnāzijas

absolvēšanas šoruden iestājies Nacionālajā aizsardzības akadēmijā.

“Dzīvoju viena pati ar mazu bērnu, mums, karavīru sievām, ar to jāērķinās. Pat uz dzemdību namu braucu viena pati, vīrs tobrīd bija mācībās Lietuvā, viņš atgriezās, kad puika jau bija piedzimis. Kamēr Vilnis bija misijās, vajadzēja darīt visus vīriešu darbus – sanest malku, kurināt krāsnis. Ļoti grūti pierast bija Nīderlandē, kur man pietrūka draugu un latviskās vides, krita uz nerviem visapkārt sterilais un smaidīgais, taču Paulis sāka iet skolā, vajadzēja mācīt viņam latviešu valodu tā, lai viņš pēc atgriešanās varētu turpināt mācības Latvijā. Toties brīvdienās iepazīnām Eiropas valstis – Vāciju, Luksemburgu, Franciju.”

Kamēr, malkojot kafiju, pārrunājam dzīvi, no Alūksnes mācību centra tāš atvaļinājumā ierodas arī Paulis. Viņš pastāsta: “Mācoties 12. klasē, iestājos Zemessardzē, līdz beidzot izdomāju, ka jāiet uz akadēmiju un jāmācās par leitnantu. Protams, tētis bija liels atbalsts un piemērs, savos komandējumos daudz pasaulē redzējis, tas mani

Vilnis Pavlovičs ar kundzi Guntu, mazo Paulu un dēlu Pauli.

Ārijas Romanovskas foto

pamudināja sekot viņa pēdās – cītīgi mācīties, strādāt un darīt visu, lai tiektos uz augšu. Domāju, ka tas ir interesants un daudzpusīgs darbs, bet galvenais, lai patīk un gribas to darīt. Bija jau man mazam reizēm grūti gaidīt tēti mājās no misijas, bet vienmēr zināju, ka atgriezīsies.”

“Droši vien sīti plauksta, ka lielāka brīvība, ka nav, kas uzrūc,” smaidot iestarpina Vilnis. Taču mamma steidz Pauli aizstāvēt: “Īstenībā viņš bija ļoti paklausīgs bērns, man nebija nekādu problēmu, arī tāpēc, ka visu laiku tika nodarbināts, trenējās futbolā. Tas tagad palīdz izturēt fizisko slodzi un izdzīvošanas skolu Alūksnē. Bijām uz zvēresta pieņemšanu, līdzīgam mazo Paulu, mana vecākā dēla meitu, viņa prasa – ko viņi bļauj? Man jāskaidro, ka tas ir

zvērests.”

Vilnis: “Pirmo reizi Paulis atradās prom no mājas ilgāk nekā mēnesi, tad nu bija jaunais karavīrs jāved uz ēdnicu barot, kaut gan ēdina viņus tur ļoti labi, bet gribējās pasēdēt un parunāt.”

Par nedēļu nogalēs Kaugurmuižā dzirdamajiem šāvieniem Vilnis skaidro: “Es parasti saku, ka tie ir miera šāvieni – ja dzirdam, ka Kaugurmuižā šauj, tas nozīmē, ka zemessargi sargā mieru, ka viss ir kārtībā, un tautai par to nevajag uztraukties. Patlaban notiek intensīvas apmācības vairākās nometnēs, kas vēl nav beigušās. Valsts īsteno savas aizsardzības politiku, prieks, ka viss notiek krietni augstākā kvalitātē, nekā tas bija Bruņoto spēku pirmsākumos. Sestdienas un svētdienas ir manas galvenās darba dienas, jo

pēdējos septiņus gadus esmu atbildīgs par Valmieras rotu. Domāju, ka arī skolās vajadzētu vairāk pievērsties militārajai apmācībai, jo šis temats nav populārs, un pie tā būtu jāpiestrādā ne tikai man, bet visām atbildīgajām personām.”

Lāčplēša dienas lāpu gājienā Vilnis soļoja Valmierā, bet Paulis – Alūksnē. Ko patriotiskajā mēnesī jūt karavīra sieva un māte? “Es lepojos ar saviem vīriešiem un jūtos ļoti droši. Esmu priecīga arī par puiku, jo tagad viņš pat gultu no rīta saklāj. Es domāju, ka viņa sievai, tāpat kā man, būs spēcīga aizmugure, jo vīrietim jābūt stipram, lai uz viņu var paļauties. Vīrs man ir ļoti liels atbalsts, es jūtos ļoti labi, jo varu atļauties būt vājāka.”

Jūlijs Cukurs

Tāds vienkārši ir karavīra darbs

“Karavīrs par patriotismu nedomā – viņš tāds ir pēc būtības, lai kādā zemē savu misiju veiktu,” saka Zemessardzes 45. nodrošinājuma bataljona kājnieku rotas seržants Edgars Soldatenoks. Viņš divreiz piedalījies starptautiskās misijās: 22 gadu vecumā miera uzturēšanas operācijā Irākā un četrus gadus vēlāk – Afganistānā.

“Tā ir neatsverama pieredze ne tikai militārā ziņā vien. Rodas daudz plašāka pasaules uztvere, nekā tikai šeit dzīvojot,” par dalību starptautiskās miera misijās saka Zemessardzes 45. nodrošinājuma bataljona seržants Edgars Soldatenoks.

Jau skolas laikā tobrīd Latgales puisis Edgars bijis pārliecināts, ka būs profesionāls karavīrs, bez ilgas domāšanas aizgājis dienēt obligātajā militārajā dienestā Jūras spēkos, pēc mācību centra beigšanas ieguvis vecākā stūres vīra vietu uz kuģa A 53 “Virsaitis”. Kā pats saka, nolauzis tur gadu, tad iestājies Sauszemes spēku 2. kājnieku bataljonā. No turienes viņš 2005. gadā pēc septiņu mēnešu apmācību kursa devās misijā uz Irāku. Tas bija laiks, kad Latvijas politiķi diskutēja par mūsu armijas dalību šajā karstajā terorisma punktā, jo no Saeimas bija atkarīgs, vai pagarināt misijas termiņu. Taču pašiem karavīriem šajās politiskajās cīņās nebija vajadzības iesaistīties. Viņi pildīja uzticēto pienākumu. Tas bija laiks, kad Edgars jau bija

aprecējies ar kurzemnieci Gitu. Dēls Kristaps piedzima, ģimenes galvam atrodies Irākā. Atgriezies Latvijā, Edgars sāka dienēt Zemessardzes 45. bataljonā, no turienes 2009. gadā devās misijā uz Afganistānu. Tagad viņam ir 35 gadi, no tiem 14 nokalpoti armijā, dēlam ir 12 gadu, meitai Signei – 6.

“Mūsu puīši brauc, lai redzētu, kā ir reālā kaujas situācijā,” teic karavīrs. “Gan gūt rādījumu sev, gan tāpēc, lai varētu nodot pieredzi apmācāmajiem. Latvijā mēs ļoti daudz mācāmies, rīkojam kaujas treniņus, bet reāls karš ir reāls karš. Tur nevar iepriekš daudz paredzēt. Viss var gadīties. Tāpēc dots saga-

tavošanās posms, lai sevi pārbaudītu, vai spēsi izturēt, vai ir pietiekamai spēcīga motivācija. Ir rezerves kandidāti, ja nu iekšējās balss, ģimenes, veselības vai citu apstākļu dēļ kāds no potenciālajiem misionāriem atkrīt. Visgrūtāk ir tuviniekiem, kuri paliek mājās. Karavīrs ir tur, par viņa sadzīvi rūpējas, pašam nav ne par ēšanu, ne dzīvošanu jādomā. Nauda vajadzīga tik vien, lai iegādātos vietējo preces, kaut ko papildus nopirktu. Trenējies, gatavojies, ja nu kas. Bet citādi dienas paiet rutīnā. Ģimenes te paliek, risinot savas sociālās problēmas, un streso, kas ar savējo cilvēku notiek tur – kaut kur svešumā, kara apstākļos. Man šajā ziņā laimējās, jo bija un ir saprotoša, stipra ģimene, kaut pirmajā misijā Irākā tika dotas vien piecas minūtes nedēļā, kad sazvanīties ar savējiem.”

Edgars negrib būt divkosīgs un atzīst, ka otrs iemesls, kāpēc mūsu puīši dodas bīstamajās miera uzturēšanas misijās, ir iespēja piepelnīties. “Jā, tur ir tas pārbaudījums, ka vairs nešauj ar salūtmuniciju, tā īstā lode var sasniegt mērķi, kurš esi tu. Tur iemācies izdzīvot un par to tad arī maksā. Toreiz biju jauns, arī ģimene jauna, jādomā, kā to uzturēt, alga nebija liela. Pirmajā reizē desmitiem reižu galvā

griezās jautājums: braukt vai nebraukt? Palīdzēja sieva, sakot, ka manis paša lēmums arī būs pareizais. Otrreiz bija vieglāk. Atšķirībā no Irākas, kur biju kājnieks, Afganistānā pildīju izlūkošanas speciālista pienākumus. Augstāks profesionālais līmenis, darbs kopā ar daudz pieredzējušākiem virsniekiem, kuri bijuši neskaitāmās misijās. Arī morāli jau pats biju nobriedušāks.”

Runājot par patriotismu, Edgars norāda, ka karavīram misijā ir svarīga kultūra, tradīcijas, politiskās nostādnes tajā valstī, uz kuru viņš ir devies misijā. Tas nemazina savas tēvzemes mīlestību: “Tā ir neatsverama pieredze ne tikai militārajā ziņā vien. Rodas daudz plašāka pasaules uztvere. Afganistānā gājām ciemos pie vecākiem ļaudīm. Bija interesantas sarunas par viņu ticību, uzskatiem, tradīcijām. Patriotismu katrs izprot citādāk. Miera uzturēšanas misijā karavīrs domā par kaujas taktiku, lai tā būtu vienota ar biedriem, jo tikai tad var sasniegt mērķi. Tā nav vieta, kur izrādīt patriotisma jūtas. Karavīram tas ir darbs, kas jāizpilda pēc iespējas labāk. Nav jālielina politiskajās spēlēs, esam NATO dalībvalsts, kurai jāpilda savas saistības, lai to pašu varētu sagaidīt no citiem.”

Daina Tafelberga

Jaunsardze puikas audzina par vīriem

Saldus tehnikuma jaunsargu vienība, kuru vada Raivo Tuka, ir viena no aktīvākajām valstī. Latvijas Republikas Proklamēšanas dienā gadu gaitā Saldus jaunsargi piedalījušies septiņās militārās parādēs, piecas no tām bija 11. novembra krastmalā Rīgā.

Patriotu nedēļa jauniešiem bija notikumiem bagāta – tradicionāls ir brauciens uz Oskara Kalpaka muzeju un piemiņas vietu Airītēs, savilņojošs gan pašiem, gan Saldus un Brocēnu iedzīvotājiem ir Lāčplēša dienas lāpu gājieni.

Ne mazāk interesanta ir Saldus tehnikuma jaunsargu ikdiena. Par to izvaicāju Mārtiņu Kalvānu, Tomu Grīnbergu un Arti Čiževiču. No viņiem vislielākā pieredze ir liepājniekam Artim, kas ir jaunsargs jau no 5. klases. Sākumā bija interese lietderīgi pavadīt laiku, tagad viņš apsver domu par militāro karjeru. Saldus tehnikumu izvēlējies tāpēc, ka te jaunsargi augstā līmenī var apgūt nepieciešamās pamatzināšanas, lai tālāk stātos Nacionālajā Aizsardzības akadēmijā. Rīdziniekiem Mārtiņam un Tomam Latvijas lielākajā jauniešu organizācijā rit trešais gads, viņi tajā

iestājās, sākot Saldū mācīties par ugunsdzēsējiem glābējiem.

“Jaunsardze labi sagatavo dzīvei, attīsta loģisko domāšanu, iemāca komandas darbu, kas vajadzīgs arī mūsu profesijā,” uzsver Mārtiņš. “Ja neizdosies karjera Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā, būs ceļš vaļā uz dienestu Latvijas armijā. Pavasarī kārtosim jaunsargu apmācību ceturtā līmeņa eksāmenu. Mūsu vienībā katrs pasākums ir aizraujošs. Mani interesē lauka kaujas iemaņu apgušana, patīk, ka varam šautuvē šaut ar īstiem ieročiem, izmēģinājām sportingu. Dzīvojam nemierīgā pasaulē, šīs prasmes kādā brīdī var noderēt. Jaunsardzē arī vēsturi esam iemācījušies.”

“Man patīk disciplīna, jaunsarga forma. Kad tā uzvilka, vienmēr piedomāju, kā uzvedos, izskatos,” pārliecināts Artis. “Pats par sevi

Saldus tehnikuma jaunsargi Artis Čiževičs, Toms Grīnbergs un Mārtiņš Kalvāns Lāčplēša dienā piedalījās piemiņas pasākumā Oskara Kalpaka muzejā Airītēs.

Māra Grasmaņa foto

saprotams, ka jāklausa augstākstāvošie. Tas svarīgi arī ugunsdzēsēja glābēja profesijā. Jaunsardze puikas izaudzina par vīriem.”

Puīši stāsta, ka tagad prot pārvarēt grūtības. Pārgājienos ar smagu mugursomu plecos pēc

pirmā kilometra daudziem prātā doma: ai, es vairs nevaru! Komandas atbalsts palīdz pārvarēt vājuma mirkļus. Viņi iemācījušies arī daudzas praktiskas lietas – orientēšanos apvidū, izdzīvošanu mežā, kā sniegt pirmo medi-

cīnisko palīdzību, kā pagatavot ēdienu, jo katrā pārgājienā lielā katlā vāra zupu.

“Jaunsardze iemāca patriotismu, Latvijas dzimšanas dienas nedēļā man ir iekšējs savilņojums,” stāsta Toms. “Gatavošanās parādei ir grūts un nogurdinošs darbs, ilgi jāstāv kājās, daudzas stundas jāmacās soļot, arī dziedāt. Pirms gada parādē tieši seja sitās sniegs un vējš. Bet kāds gandarijums tur būt! Šīs izjūtas ir citādākas, nekā stāvēt ielas malā un vērojot parādi. Kad tā jau bija beigusies, dziedot soļojām cauri Vecrīgai.”

“Mums ir labs jaunsargu vadītājs. Raivo Tuka prot jauniešus motivēt ne tikai darboties Jaunsardzē, viņš arī palīdz risināt dzīves problēmas. Ja kādam neveicas mācībās, mudina atbalstīt. Kad gatavojāmies ZZS čempionātam, viņš līdz naktij ar mums kopā gatavoja karogu. Šāda atlieksme vieno mūsu jaunsargu vienību. Patīk, ka viņš vienmēr smaida, pat tad, ja ir dusmīgs,” ar gandarijumu stāsta Mārtiņš.

Andra Valkīra

Pielikuma izdošanu finansē Valsts Kultūrkapitāla fonds

Projekts “Reģionālo mediju spēks”, nr.2017-1-STP-M11006-P
Mērķprogramma “Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai”
Projekta iesniedzējs: SIA “Kurzemes Vārds”
Projekta partneri: SIA “Jaunais kurzemnieks”, SIA “Cēsu Druva”, SIA “Imanta info”, SIA “Izdevniecība Auseklis”, SIA “Saldus Zeme II”, SIA “Laikraksts Stars”, SIA “Talsu Vēstis”, SIA “Firma Zemgale” un SIA “TV Kurzeme”

Publikācijas sagatavojuši reģionālo izdevniecību štata žurnālisti un fotogrāfi.
Projekta vadītāja un pielikuma redaktore: Anda Pūce t.63422366, anda@kurzemes-vards.lv
Izplatīts kā laikraksta “Stars” bezmaksas pielikums
Iespiests SIA “Latgales druka” tipogrāfijā Rēzeknē, Baznīcas ielā 28.
Tirāža – 4100 eksemplāri.